

Utställning:

Fram med historierna!

Kulturprojekt av Åbo stadsbibliotek
finansierat av Svenska
kulturfonden.

Det här är en anpassad digital
version av den fysiska utställning
som ställdes ut 3.6-3.7.2022 vid
Åbo stadsbibliotek.

**Fram med
historierna!**

.....

Personliga berättelser från Åbo

Körliv och studentkultur

tidningsurklipp av Marica Saloranta

Många svenska Åbobor har kära minnen från körlivet. Musiken förenar och berör.

Jan Otto berättar om Brahe Djäknars konserter och penninginsamlingen för studentkårens nybygge.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=3BFGztm4g1k>

KONSERT

För avkortning av Studentkårens vid Åbo Akademi byggnadslån

GRETA LIESEGANG

Medv.: Vid flygeln: Curt Wessman
Brahe Djäknar
Åbo Stadsorkester
Dirigent: John Rosas

onsdagen 4. 10. 1950 kl. 20 i Solennitetssalen

Program

PUCCHINI Aria ur op. Tosca (Illica-Ciacosa)
RESPIGHI Stornellatrice (Zangarini)
" Invito alla danza (Zangarini)
SCHUBERT Die Stadt (Heine)
" Die Forelle (Schubart)
OFFENBACH Barcarole (Barbier)

SIBELIUS Svarta rosor (Josephson)
" Narciss (Gripenberg)
" På verandan vid havet (Rydberg)
KILPINEN Illalla (Eino Leino)
" Kesäyö (Koskenniemi)
D'HARDELOT Because (Teschemacher)

ROSAS Kantat vid invigningen av Studenthemmet
1. 4. 1950 (Hj. Krokfors)

I. Den skeppsbrutne (Solo: Erik Dahla, baryton)
II. Den givmilda (Solo: Greta Liesegang, sopran)
III. Se dig ej tillbaka (Solo: Rolf Kullberg, recitation)
IV. Hemkomst (Kör: Brahe Djäknar)

STUDENTKÖREN

Brahe Djäknar

Dirigent: JOHN ROSAS

Konsert

i Domkyrkan söndagen 2. 12. 1951 kl. 19.30

Medv.: Greta Liesegang och Werner Hinds (sång)
Sune Carlsson (orgel)
Obligat-stämmor: Gottfrid Gräsbeck (violin)
John Rosas (cello)

Program

I. Orgel
S. Carlsson (arr.) ..... Laetabundus in summis festis.

II. Kör

a) J. A. Josephson ..... Kyrie eleison
b) Fr. Schubert ..... Zum Sanctus (J. Ph. Neumann)
c) B. Carlson ..... Bön om ro (J. Hemmer)
d) Bull-Behrens ..... I ensomme Stunde (M. J. Monrad)
e) M. Wegelius ..... Karin Månsdotters vaggvisa
för Erik XIV (Z. Topelius)

III. Tenor och orgel

a) G. Fr. Händel ..... Aria ur orat. Samson
b) " " ..... Aria ur orat. Salomo
c) " " ..... Solo ur Cantate contortenti

IV. Sopran, tenor och orgel
Fr. Pacius ..... Duettino religioso (cello obl.)

V. Sopran och orgel

a) I. Hannikainen ..... Rauha (E. Leino)
b) C. Franck ..... Panis angelicus (violin obl.)
c) Bach-Gounod ..... Ave Maria (violin och cello obl.)

VI. Kör och orgel

a) S. Carlsson ..... Pyhä yö (Y. Jylhä)
(Solo: Werner Hinds)
b) R. Wagner ..... Pilgerchor (ur op. Tannhäuser)
c) E. Grieg ..... Landkjending (B. Björnson)
(Solo: Erik Dahla)
d) J. Sibelius ..... Finlandia (J. Rundt)

Barn- och ungdomsliv

privat foto av Anneli Honkanen

Vad gjorde man som barn i Åbo efter krigstiden? Hur såg ungdomskulturen ut? Många har fina berättelser om danser på Kåren, skoldanser och umgänge på gårdar, vid grannskap och på Åbos gator.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=cNGypJZzbJg>

Krigsbarn och permission

tidningsurklipp och privat foto av Anneli Honkanen

Även från Åbo skickades många barn till Sverige under krigstiden. Anneli berättar om sin tid i Sverige och minns till exempel glädjen när pappa kom hem från fronten. Lennart berättar om bombningar i Åbocentrum.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=Msb5tx7aRVA>

AU. 10/4 1958
'Åbo stadsopera'

Man kan väl redan vid dethär laget tala om Åbo stadsopera. Det är nämligen nu åttonde året stadens musiknämnd har stått för operaföreställningar här. Starten skedde nämligen 1951 med Madame Butterfly. Mest har det varit åbosångare och sångerskor som har framträtt i rollerna, men också gäster har anlitats för de också gäster har anlitats för de viktigaste uppgifterna. Och orkestern har ju varit stadens egen och kapellmästarna har alla varit åbobor.

Initiativet till Åbo-operorna är berömvärt, också om föreställningarna inte alltid har stått på den nivå som man hade önskat. Det är emellertid inte min uppgift att värdesätta prestationerna. Om tisdagens föreställning av Tosca skriver AU:s musikkritiker i dag på annan plats i tidningen. Så mycket får jag väl dock lov att säga, att Åbo-operan stundom har haft bättre framgång än denna gång.

De åtta operor, som på musiknämndens initiativ har getts i Stadsorkesterns regi, är Madame Butterfly, La Traviata, som förövrigt gavs både på våren och hösten 1952, vidare Friskyttan, Österbottningar, Brudköpet, Eugén Onegin, Trollflöjten och nu Tosca. Det är utan tvivel en imponerande förteckning. Bland de bästa föreställningarna var de som gavs det första året med Madame Butterfly och i föl med Trollflöjten på programmet. De liksom också Österbottningar fick till och med beröm av ledande personer vid vår Nationalopera.

Musiknämnden bör få en applåd för att den upprätthåller den tradition som dessa operaföreställningar redan har blivit. Men valet av operor bör självfallet ske med tanke på de amatörkrafter som står till förfogande. Och i

Turun Kaupunginteatteri esitti eilen ensi-iltanäytäntönä Tosca-oopperan. Musikaalisesta johdosta vastasi Kurt Köhler ja näyttämöohjausesta Elli Pihlaja. Esityksessä avustivat Turun Kaupunginorkesteri ja oopperakuoro. — Kuvassa Tosca (Greta Liesegang-Löfgren) ja paroni Scarpia (Nils von Schantz). — Palaamme esitykseen.

ten faller operan ohjälpligt platt ner.

Då man talar om Åbo-operor går tanken alltid tillbaka till våra operor i början av seklet, framför allt till de minnesrika, som gavs under ledning av kapellmästaren Fr. Schnedler-Petersén och med John Forsell i sina glansroller. Se, det var operor det! Men också efter dem har vi haft egna operor som har varit hedrande för Åbo.

Om traditionen med operaföreställningar varje år kan upprätthållas, är det bara bra, men det gäller att hålla kraven på åtminstone en relativt hög nivå vid liv. Gör man inte det, då är det lika bra att bryta traditionen. Man får dock hoppas att det inte ska finnas skäl att bryta den.

Kaj-Kaj

Kulturstaden Åbo

tidningsurklipp av Marica Saloranta

2022 sattes det upp två operor vid Åbo svenska teater, men hur såg föreställningarna ut på 1950-talet? Här är ett brandtal för den då gryende operatraditionen i Åbo.

Det ljuva teaterlivet

tidningsurklipp av Marica Saloranta

1951 var det dags för nypremiär av en operaföreställning på Åbo svenska teater. Marica berättar om hur det var att vara barn och få springa runt i teaterhuset medan mamma övade inför operan.

Video: https://www.youtube.com/watch?v=uCSuUFY_SRk

Åboamatörer övar in Madame Butterfly

Det är inte alla dagar åboborna har tillfälle att besöka en operaföreställning, men i början av mars blir det premiär på Madame Butterfly av Puccini och operan kommer därtill att spelas av enbart lokala krafter. Företaget är vågat, det är inte någon lätt sak att öva in en opera, men då Väinö Sola har ställt sig till förfogande som regissör finns det alla möjligheter att det skall bli lyckat. Det är stadens musiknämnd som har tagit initiativet. Stadsorkestern har vid några konserter uppfört kortare avsnitt ur vissa populära operor, och nu ämnar man ta steget fullt ut och ge en hel föreställning, omtalar musiknämndens ordförande, faktor Olavi Sarmio. Att valet föll på Madame Butterfly beror främst på att det i staden finns en sångerska som tidigare med framgång har gästspelat i denna opera i Helsingfors, nämligen fru Greta Liesegang-Löfgren. De övriga krafterna står mera på amatörstadiet när det är fråga om att spela opera, men däremot är det inte någon brist på röstbegåvade krafter. Professor Väinö Sola, som i går började med repetitionsarbetet, är också högst belåten med det praktiska röstmaterial han har till sitt förfogande. Intresset är det inte heller någon brist på, framhåller han. Det är inspirerande och trevligt att regissera amatörer. Men han påpekar också att Madame Butterfly är en krävande sak i vilken det inte duger att fuska om man vill få ett gott resultat. Kapellmästare Emil Horn har välvilligt åtagit sig dirigentskapet, och stadsorkestern kommer att fulltaligt sitta i orkesterdiket. Kören består av omkring 30 personer och hr Horn kommer att få mycket arbete med att drilla denna skara. Vidare blir det en mängd repetitioner med solister och folk i biroller. Men han är optimist och är övertygad om framgången. Titelrollen spelas som sagt av sångerskan Greta Liesegang-Löfgren och som motspelare får hon Armas Kauri i Linkertons roll. Övriga medverkande är bland andra Heikki Hannula, V. Vuorela, Aune Kuparinen och Kasten Fortellius. Den sistnämnda har varit den verkliga eldsjelen, och han har gjort ett jättearbete för att få till stånd dessa föreställningar. Premiären blir i början av mars och publiken kommer säkert inte att svika vid evenemanget. Musiknämnden har planerat två föreställningar, men om det bara finns tillräckligt intresse uppförs operan gärna ytterligare några gånger. Madame Butterfly kommer troligen att spelas på Svenska teatern.

Vardagen under krigstid

tidningsurklipp av Marcia Saloranta

När sångaren Grete Liesegang-Löfgren reser till Sverige för att ge en konster blir hon intervjuad om situationen hemma i Finland. Hon beskriver det som ett "bombhelvete".

Från »bombhelvete» till symfonikonsert

Solisten vid morgondagens konsert kom med flyg från Finland

Fru Liesegang-Löfgren

— Det var som att komma till ett sagoland, när jag anlände hit till Sverige, berättade för Gefle Dagblad fru Grete Liesegang-Löfgren, som uppträder som solist i morgondagens finska symfonikonsert på Gefle teater.

Jag reste från Helsingfors i söndags mitt under de stora flyganfallen, och jag minns huvudstaden som ett böljande eldhav. Det var något sagolikt att komma hit till det upplysta Gefle med dignande skyltfönster. Och när jag på tågresan mellan Stockholm och Gefle kunde njuta av några härliga apelsiner och druvor, trodde jag knappast att det var sant. Dessa läckerheter hade jag då inte smakat på fyra år. Man känner sig som ett barn på julafton, när man får göra en promenad här i stan och titta i skyltfönstren. Kontrasten mellan dessa och den finska huvudstadens gapande, tomma fönster är slående.

— Men folket i Helsingfors tar det hela lugnt. Man gör sig ingen nämnvärd brådska med att uppsöka skyddsrummen, när larmen går, men är betydligt kvickare att komma ut därifrån när »faran över» blåses. Kriget har gjort människorna hårda — och lugna.

— Några krigsplan såg jag inte till under flygturen till Sverige. Den dimhöljda luften var rofylld och fredlig.

— Trots — eller kanske man hellre skulle säga på grund av — kriget är musikintresset stort i Finland. Människorna måste ha någon avkoppling från den hårda, grå vardagen. Konserter salarna äro överfyllda, och många måste övervara evenemangen stående. Men man vill ändå vara med och lyssna. Ganska märkligt är att publiken vid konserterna till större delen utgöres av unga människor. Även operorna ha högsäsong nu. Och biograferna köra för fullt. Det är mycket svårt att få biljetter till deras föreställningar.

— Dans förekommer däremot inte. De hemmavarande finländarna tycka inte det passar att roa sig i dansens virvlar, medan deras anhöriga ligger ute vid fronten. Det har varit på tal att införa någon timmes dans, men man har ansett det opassande och därför låtit frågan falla. Vad som är det rätta kan ju diskuteras. När männen från fronten komma hem på permission, är det nog många av dem som gärna skulle vilja gå ut och dansa ett tag. När min man, som legat vid fronten i två år nu, senast var hemma på permission, så hade vi inte haft någonting emot att gå ut och dansa.

Fru Löfgren gjorde sin debut i »Butterfly» i Helsingfors förra våren. Vid detta framträdande råkade hon skada sig i knäet så svårt att hon efter föreställningen måste tas in på lasarett för operation. Hon fortsatte dock med »Butterfly» några gånger men hon besvärades i de rörliga scenerna av sitt knä, och övergick därför till den stillsammare »Böhème». Först nu har hon blivit fullt återställd i knät.

— Mina studier i musik ha ständigt blivit avbrutna. Under vinterkriget var jag ute vid fronten med ett regemente som sjuksyster. Visserligen är det ju bra att rösten får vila ibland och att man inte anstränger den alltför mycket, men det dröjer ju innan man kommer någon vart.

Fru Löfgren har haft tillfälle att helt nyligen besöka den store finske tonspektorn Sibelius. Han är synnerligen vital trots sina 78 år, berättar hon. Jag hade också tillfälle att sjunga där, och aldrig har det varit så roligt att sjunga som just inför honom.

Konserten i morgon kväll blir fru Löfgrens första i Sverige. Hon reser därefter till Norge. Där skall hon ge en konsert i Oslo samt sjunga i den norska radion. Sedan ställes färden till Stockholm, där hon sjunger i den svenska radion den 27 februari. Om

allt går efter beräkning ämnar fru Löfgren stanna kvar i Sverige till i mars, men några flera konserter än de här uppräknade blir det inte. Gefle kan därför känna sig särskilt gynnat som får uppleva hennes enda publika framträdande här i landet. Vid sin återkomst till Finland skall hon vid en konsert i Helsingfors sjunga Mozarts Requiem.

Vid morgondagens konsert i Gefle, då vi få ett tillfälle att stifta närmare bekantskap med den finländska sångerskan, kommer hon att sjunga »En drömmares sång till livet» och »Fågeln» av Armas Järnefelt samt »Flickan kom från sin älsklings möte» och »På verandan vid havet» av Jean Sibelius.

Gefle Dagblad
12.2.44 H.ew.

Den första festivalen

LP-skivor av Jan-Peter Kullberg

Ruisrock ordnades första gången året 1970 och huvudbanden som spelade var Colosseum, Daddy Longlegs och Wigwam. Jan-Peter beskriver den sinnliga upplevelsen att stiga av bussen och mötas av festivalens ljuva toner.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=QyxIsPyFYII>

Vår stad Åbo

tavla av Kerstin Ulrika Ehrnrooth-Forsten

Lennarts mamma har gestaltat hur stadsbilden såg ut på 1930-talet. Många Åbobor pratar ofta om hur stadsbilden har förändrats och vilka byggnader och fasader de minns med värme. Känner du igen ditt Åbo?

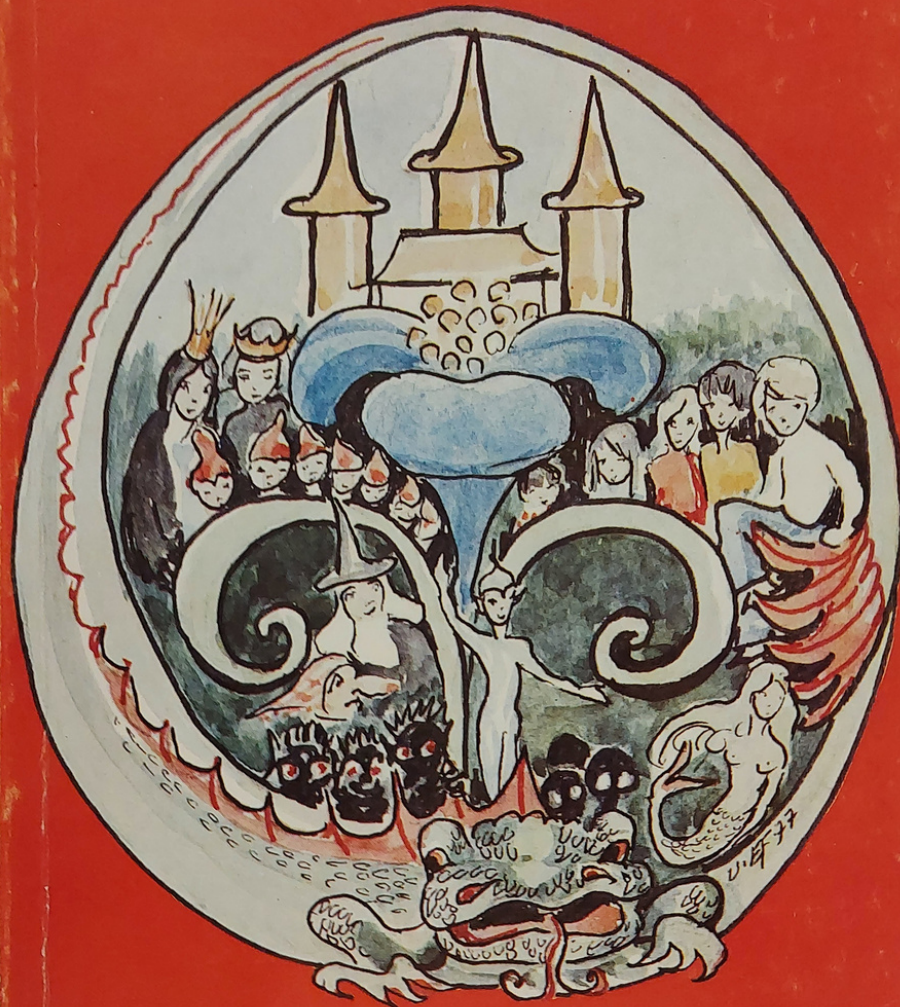
Livet längs med ån

tavla av Kerstin Ulrika Ehrnrooth-Forsten

Lennart mamma har gestaltat livet längs med ån och hur stadsbilden såg ut på 30-talet. Många Åbobor pratar ofta om hur fin promenaden längs med ån är nu för tiden. Många minns även hur ån luktade för och att till och med vattnet smakade illa. Känner du igen ditt Åbo?

Ulli Ehrnrooth-Forsten

*ALLT KAN HÄNDA
I SAGOLANDET*

Barnlitteraturtraditionen

bok av Ulli Ehrnrooth-Forsten

Den finlandssvenska barnlitteraturtraditionen är stark. Lennart berättar om sin släkt där författarskapet har haft en stadigt Åboanknytning. Skrivandet är något som gått i arv, men Lennart själv menar att han inte fått författandes gåva. Här kan du se Lennarts mammas barnbok från 70-talet.

70-talets ungdomsliv

kläder av Helena Othman

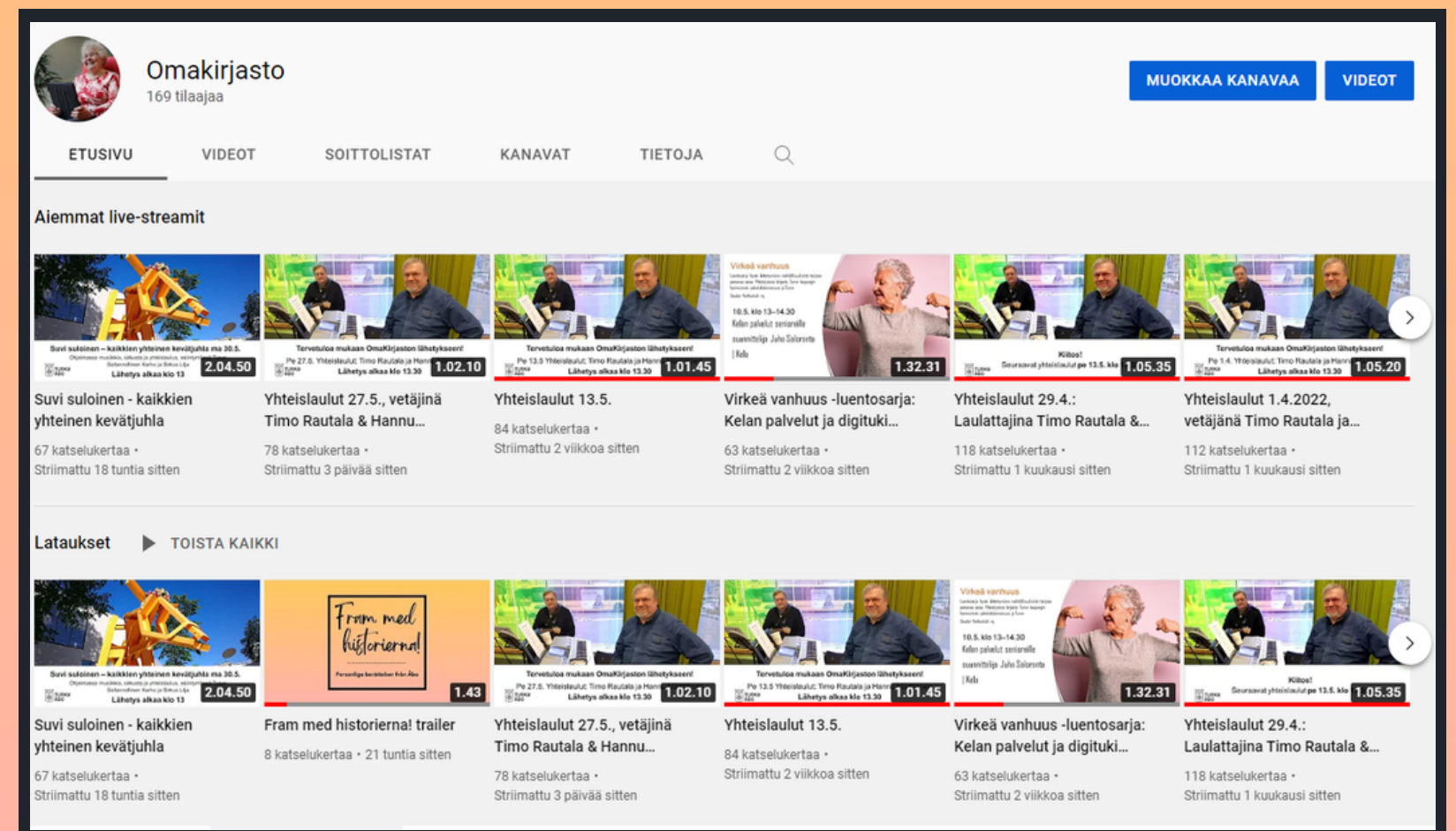
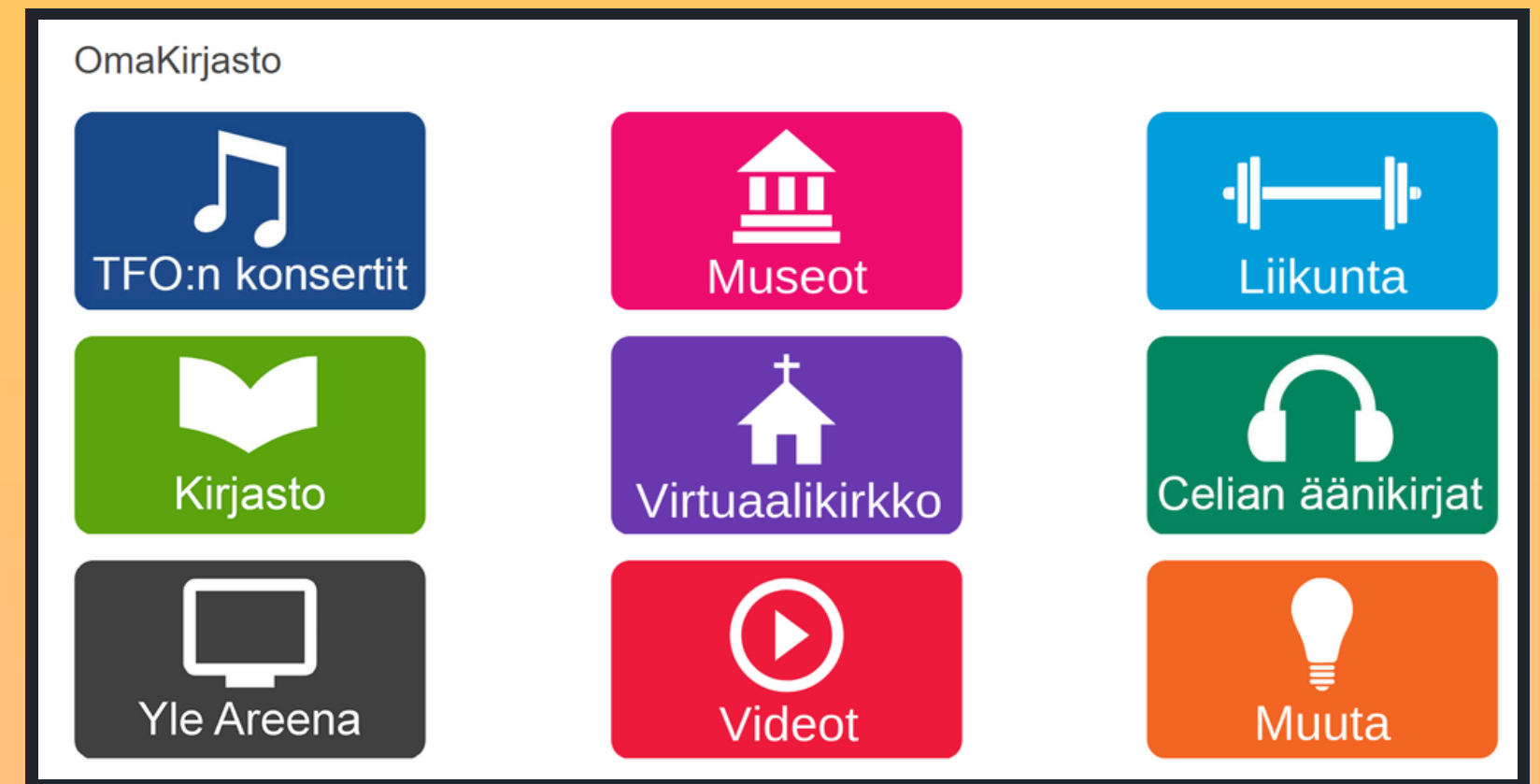
Vad sysslade ungdomarna med på 70-talet? Hur såg klädmodet ut? Dessa frågor diskuterar Helena i sin berättelse om ungdomslivet på 70-talet. Väskan kallar Helena för "Ruisrock-väskan".

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=ExAn9imoA3w>

Fler berättelser hittar du på Omakirjasto-Youtubekanalen eller via omakirjasto.fi

**Tack för att du har tagit
del av vår utställning!**

ÅBO
Bibliotek

**Svenska
kulturfonden**

**Fram med
historierna!**

.....

Personliga berättelser från Åbo